

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ทางสังคมของชุมชนบริเวณนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ
 ชื่อผู้เขียน นางสาว มาชากิ โอชิยาม่า
 ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาเอการะบบ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดุสิต ดวงสา ประธานกรรมการ
 รองศาสตราจารย์ ดร. ชูเกียรติ ลิ้มสุวรรณ กรรมการ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยงยุทธ เปลี่ยนผดุง กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาความสัมพันธ์ทางสังคมของชุมชนบริเวณนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ รวมถึงเงื่อนไขของความสัมพันธ์ทางสังคมของชุมชนในอดีต และนับตั้งแต่มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ผู้วิจัยได้คัดเลือกหมู่บ้านแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นพื้นที่ติดกับนิคมฯ จังหวัดลำพูน ในการทำการวิจัยครั้งนี้ เพื่อจะศึกษาการเปลี่ยนแปลงด้านความสัมพันธ์ทางสังคมกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ในชุมชนชนบทภายใต้กระแสการพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมตามระบบทุนนิยมโลก ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และจากการใช้ชีวิตอยู่ร่วมในชุมชนเป็นระยะๆ การรวบรวมข้อมูลใช้การสนทนาลึกๆ การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ รวมทั้งการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ข้อมูลได้รับการตรวจสอบความถูกต้อง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแยกแยะจัดหมวดหมู่ และโยงความสัมพันธ์ตามกรอบความคิดที่สร้างขึ้น และนำเสนอรายงานในรูปแบบของการบรรยายและอธิบาย ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

ความสัมพันธ์ทางสังคมของชุมชนนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือในปัจจุบันมีการแปลกแยกเป็นกลุ่มๆ ที่สะท้อนรูปแบบชนชั้นชัดเจนนมากขึ้น กลุ่มต่างๆ จะพยายามปกป้องผลประโยชน์ที่ตัวเองจะได้รับ โดยการเอารัดเอาเปรียบกลุ่มอื่นๆ ที่มีโอกาสดีต่อกว่าทั้งโดยวิธีการที่ถูกและไม่ถูกกฎหมาย

ความสัมพันธ์ทางสังคมของชุมชนมีการรวมตัวของกลุ่มคนทั้งที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและทางสังคมคล้ายๆ กัน และแตกต่างกัน กลุ่มคนที่มีอาชีพ และปฏิบัติการทางสังคมคล้ายๆ กันจะมีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน แต่การที่ความสัมพันธ์จะผูกพันกันอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยกิจกรรมที่ทำร่วมกันในลักษณะการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ฐานของความสัมพันธ์ทางสังคมเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์มากขึ้น มีความเป็นปัจเจกนิยมมากขึ้น มีการแสดงปฏิกริยาโต้ตอบเป็นทางการและเปิดเผยมากขึ้น

ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ ซึ่งเดิมทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมกลุ่มย่อยๆ ในชุมชนเข้ามาด้วยกันเป็นกลุ่มชุมชน โดยมีผู้อาวุโสเป็นศูนย์กลางในการดูแลลูกหลาน ปัจจุบันยังมีความสัมพันธ์กันอยู่บ้าง แต่ไม่ได้ทำหน้าที่ในการพึ่งพาอาศัยช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ อย่างแต่ก่อน การติดต่อสัมพันธ์กันปรากฏในงานบุญงานประเพณีเป็นส่วนใหญ่ นอกเหนือจากนี้แต่ละคนต่างอยู่มากขึ้น

ความสัมพันธ์ทางสังคมในรูปแบบอุปถัมภ์ในชุมชน เปลี่ยนจากผู้อุปถัมภ์ ซึ่งเดิมเป็นคนที่มีอำนาจทางการปกครอง มาเป็นผู้ที่มีอำนาจทางการเงินธุรกิจแทน ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มอุปถัมภ์มีความสัมพันธ์ทางชนชั้นที่มีความขัดแย้งซ่อนอยู่ในตัว ผู้ได้อุปถัมภ์ ซึ่งอยู่ในชนชั้นที่ต่ำกว่าผู้อุปถัมภ์พยายามแสวงหาผลประโยชน์ในเรื่องการเงิน ในลักษณะการทำบุญจากผู้อุปถัมภ์ กลุ่มอุปถัมภ์ไม่จำเป็นต้องอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวอย่างสนิทสนม

เงื่อนไขของการเปลี่ยนความสัมพันธ์ทางสังคมของชุมชนเกิดจากการเปลี่ยนแปลงบริบททางกายภาพ การตัดถนนซูเปอร์ไฮเวย์ การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งนำไปสู่การขายที่ดินในชุมชน การมีกิจกรรมการพัฒนาของรัฐ การไหลเข้ามาของคนภายนอกชุมชน และการเปลี่ยนแปลงวิธีการผลิต นอกจากนี้ยังมีเงื่อนไขด้านการเปลี่ยนแปลงความสำนึกความเป็นชุมชนของกลุ่มคน ซึ่งเป็นผลจากเงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ทางสังคมของชุมชนอีกด้วย

Thesis Title Social Relationship of Communities in the Northern Region
 Industrial Estate

Author Miss Masaki Oshiyama

M.Ed Nonformal Education

Examining Committee

Assistant Prof. Dr. Dusit Duangsa	Chairman
Associate Prof. Dr. Chukiat Leesuan	Member
Assistant Prof. Yongyuth Plianpadung	Member

Abstract

The objectives of this study were to understand the social relationship of communities in the Northern Region Industrial Estate and to compare their conditions at present and in the past. The researcher chose a village near the Northern Region Industrial Estate in Lampoon Province to study the change of social relationship and the social change of rural societies under the industrial development plan in the capitalist system. The researcher collected data from documentary reviews as well as actual fieldworks. The data collection was done through personal conversation, formal and informal interviews and through participant and non-participant observations. The collected data were verified, analyzed, and presented in a descriptive and explanatory manner.

Social relationship of communities in the Northern Region Industrial Estate were segregated into numerous groups. Each group protected its own interests and tried to take advantage of the other groups both legally and illegally. However, they did try to co-exist.

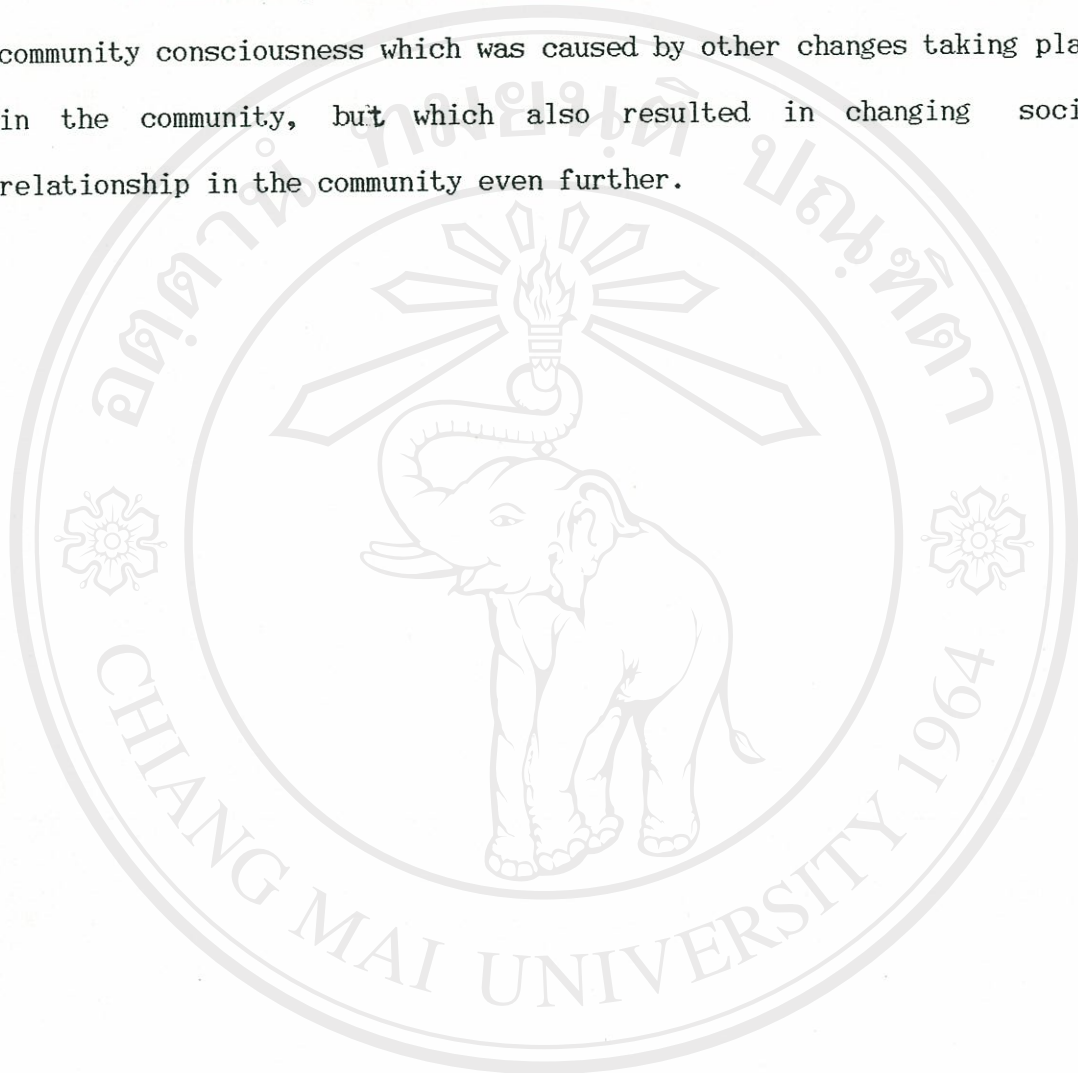
Social relationship was the function of social groups which had different statuses, objectives and interests. People of the same occupation and social status opted to form themselves as a unit. But in order to have good relationship among members groups depended on activities which were beneficial to all.

The kinship and family relationship that had joined small social groups together with the elder as the center of the family was less practised. This relationship was practised only in traditional ceremonies.

Social relationship of communities around patron - client relation was changed. Patrons who had had ruling power were no longer recognized by clients. Clients associated to more patrons who have power on money and business. Patron - client relation was class-based relationship which implied a conflict in itself. Clients who were in the lower classes than the patrons tried to benefit from the patrons. There has no need for personal relationship between them.

Changes in the social relationship in the communities were caused by the changing physical context such as the construction of the Superhighway, the establishment of the Northern Region Industrial Estate which led to massive land selling in the communities, development activities initiated by the government, in-bound migration and the changing mode of production.

In addition, there was a change in the community people's community consciousness which was caused by other changes taking place in the community, but which also resulted in changing social relationship in the community even further.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved